

Täysistunto

Torstai 1.12.2022 klo 15.59—1.13

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 285/2022 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

Keskustelu

20.22 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Valiokunnassa voi vaikuttaa. Meidän valiokuntamme on pitkään, ehkä muutaman vuodenkin jo huomionut, että samalla kun uhanalaisia kalalajeja yritetään elvyttää ja ammattikalastajien toimintaa säädellään vahvasti, olemme ikään kuin katsoneet läpi sormien, mitä tapahtuu vapaa-ajankalastuksen puolella. Nyt kalastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla voitaisiin vapaa-ajankalastajat velvoittaa ilmoittamaan saalis- ja pyyntitietonsa Luonnonvarakeskukselle, jos se on tarpeen kyseisen lajin tai kannan kestävän käytön ja hoidon suunnittelemiseksi sekä järjestämiseksi tai luontaisen elinkierron varmistamiseksi tai vieraslajin seurannan järjestämiseksi.

Olemme puhuneet applikaatiosta, jolla tämä asia tehtäisiin helpoksi. En ole ihan varma, mutta ilmeisesti on näin, että myös tämän lainsäädännön yhteydessä se helppo järjestelmä, minne näitä ilmoituksia voidaan tehdä, tulee nyt tänne Omakala-tietojärjestelmään. Joka tapauksessa erittäin hyvää on se, että myös vastuulliset vapaa-ajankalastajat tulevat nyt sitten tähän samaan järjestelmään kuin muutkin kalastajat ja pystymme myös siltä osin uhanalaisia kalalajeja, niitten kantoja, elvyttämään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

20.24 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta. Eli nyt kalastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla voitaisiin vapaa-ajankalastajat velvoittaa ilmoittamaan saalis- ja pyyntitietonsa Luonnonvarakeskukselle, jos se on tarpeen kyseisen lajin tai kannan kestävän käytön ja hoidon suunnittelemiseksi sekä järjestämiseksi tai luontaisen elinkierron varmistamiseksi tai vieraslajien seurannan järjestämiseksi. Luke, Luonnonvarakeskus, laatisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

kolmen vuoden välein raportin Suomen kalakantojen tilasta ja kalastuksesta sekä meri-alueen että sisävesien osalta Suomessa.

Tämä esityshän, puhemies, toteuttaa hallitusohjelman kirjausta kaikkea saalistettua kalaa koskevan vaelluskalojen saalisilmoituksen käyttöönotosta, ja niin kuin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa edustaja Kalmari totesi, niin olisi tällainen applikaatio, Omakala-tietojärjestelmä.

Puhemies! Viime vuosina kalataloudessa painopisteenä on ollut vaelluskalakantojen elvyttäminen ja niiden luontaisen lisääntymisen mahdollistaminen. Tämä esitys antaisi aikaisempaa paremmat mahdollisuudet elvytystoimenpiteiden tulosten seurantaan sekä luonnonkalojen ja istukkaiden esiintymisen huomioon ottamiseen kalastuksen sääntelyssä. Tämä on todella arvokasta ja tärkeää työtä, ja olen tyytyväinen, että tämä esitys on tullut eduskuntaan ja saa asianmukaisen käsittelyn myös valiokuntatyössä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

20.25 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tiedon saaminen on todella tärkeää, jotta me voimme arvioida, minkälaiset keinot ovat toimivia ja mitä meidän tulisi tehdä, jotta me voidaan palauttaa yhä enemmän kaloja vesistöihin. Mutta aika monia keinoja me tiedetään, mitä me voisimme tehdä. Olen itse todella harmissani siitä, että tällä hallituskaudella jäi uusimatta vesilaki ja niihin sekä isoihin että pieniin jokiin, missä meillä vaelluskalakanat ovat hävinneet, ei vielä näillä meidän päätöksillämme tulla tekemään luonnonmukaisia ohitusuomia, mikä olisi kaikista tärkein teko, jotta me voitaisiin vaelluskalakantoja palauttaa. Sen sijaan pienempiäkin asioita oltaisiin voitu edistää.

Hallitus antoi esityksensä luonnonsuojelulaista, jota myös tänään täällä käsitellään. Harmittavasti ympäristövaliokunta siinä päätyi poistamaan nämä vesilain pykälät, mitkä olisivat suojanneet erityisesti uhanalaista puroluontoa. Saa nähdä, mitä täällä salissa päätetään. Toivon itse, että tällä salilla olisi arvostusta meidän vesiluontoamme kohtaan, vaelluskalakantoja ja ylipäänsä kalakantoja kohtaan, ja sen verran kunniaa, että voisimme palauttaa nämä pykälät siihen luonnonsuojelulakiin. Jos ajatellaan vaelluskalojen selviytymistä, niin meidän täytyy tehdä kaikki teot sen eteen, että me pystytään niitä palauttamaan. Purojen kunto on pienin niistä ja valitettavasti siinäkin emme ole onnistuneet, mutta tietenkin tärkeintä on näiden vaellusesteiden purkaminen sekä maa- ja metsätalouden vesistöjä vähentäminen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

20.27 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Vapaa-ajankalastuksen saalis- ja pyyntitietoja ei ole riittävästi saatavissa kalastuksen sääntelyn tarpeisiin. Erityisesti harvemmin saaliiksi saaduista lajeista ei ole riittävästi tietoa, koska kalastustiedustelujen avulla saatavat tiedot harvalukuisista saalislajeista ovat epätarkkoja. Kuitenkin kalastuksen sääntelyn näkökulmasta niiden osalta tietotarve on suurta, koska monet näistä lajeista ovat uhanalaisia tai heikentyneitä. Vapaa-ajankalastajilla ei ole lainsäädäntöön perustuvaa velvollisuutta ilmoittaa saalis- ja pyyntitietojaan viranomaisille lukuun ottamatta Tenojokea ja sen sivuvesistöjä. Ilmoitusvelvollisuuden avulla varmistetaan, että saadaan päätöksentekoa ja ohjausta varten riittävästi tutkimustietoa kalastuksesta ja kalakannoista. Lisäksi varmistetaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

taan, että kaikilla toimijoilla on kalakantojen käytön ja hoidon päätöksentekoon riittävästi tietoa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

20.29 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Vaelluskalojen seuranta on tärkeä asia, jotta saamme alkuperäisiä kalakantoja elvytettyä, mutta samalla toivon, että kun tällaista seurantaa tehdään, niin ei mentäisi liiallisuuksiin. Ymmärrän, että luonnon vaelluskaloista moni on uhanalainen ja ne pitää saada kyllä elvytettyä, se on aivan oikein. Monta hyvää asiaa onkin tehty ihan vapaaehtoisuuden pohjalta. Tiedän Pohjois-Karjalassakin yhden pienen voimalaitoksen, joka on purettu jo pois, ja paria muutakin suunnitellaan, niin että siellä on aidosti tehty töitä tämän eteen. Ja siihen ovat uhrautuneet rahaansa panemaan paikalliset yhtiöt ja ennen kaikkea vesialueiden omistajat ja kalastajat. He ovat ansiokkaasti tehneet tämän hyvän päämäärän eteen töitä.

Se, minkä eteen Suomessa pitäisi paljon enemmän tehdä töitä, on se, että sisävesikalastusta saataisiin lisää. Meillä on valtava aarre tuolla järvissä uimassa. Siellä on erittäin hyvää suomalaista huippuravintoa, puhdasta ja terveellistä. Se palvelisi myös näitä vaelluskalakantoja, kun sieltä poistettaisiin tätä niin sanottua vähempiarvoista kalaa — jotkut sanovat sitä roskakalaksi, itse en käytä sellaista termiä. On kalakantojen hoidossa äärimmäisen tärkeää, että sieltä poistetaan sitä liikaa kasvanutta, esimerkiksi särkeä, pientä ahventa.

Tiedän esimerkiksi — jos puhemies sallii, kerron lyhyen esimerkin — että Kiteellä, Orivedellä, järven lahtia puhdistettiin niin, että vedettiin sieltä nuotalla keväällä kalaa, ja viidellä vedolla tuli 32 tonnia sitä pientä kalaa pois. Sillä keinoin puhdistetaan vesistöjä, koska valtava määrä fosforia poistui siitä järvestä. Se puhdistaa sitä kalakantaa, ja se antaa tilaa muun muassa vaelluskaloille. Elikkä tällainen pieni toimenpide, joka tuntuu jonkun mielestä vähäiseltä, auttaa nimenomaan vaelluskalojen hoidossa erittäin hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Huru, olkaa hyvä.

20.30 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Tällä kalastuslain muutoksella on tarkoitus parantaa tiedon saamista kalakannoista ja vapaa-ajankalastuksesta, ja sen on tarkoitus myös lisätä kalastuksen ohjauksen ja sääntelyn tietopohjaa sekä vaikutusten arviointia.

Tässä laissa on paljon hyviä tavoitteita. Ehkä pari asiaa, joita olisi syytä ottaa huomioon sen valmistelussa, on, että mahdollisimman vähän lisättäisiin hallinnollista taakkaa tai lisättäisiin kustannuksia.

Ja ehkä yksi asia vielä, jonka haluaisin nostaa esiin: kalapaikat usein ovat jopa hyvin arkaluontoista tietoa, jotka vuodenajan, kalalajien ja pyyntivälineiden mukaan, kun kalastuspaikat vaihtuvat, kulkevat jopa perimätietona, ja näitä tietoja ei aina haluta saattaa julkisesti tietoon tarkkana paikkatietona, joten tästä syystä olisikin hyvä pitää esimerkiksi henkilö- ja saalistiedot ja paikkatiedot erillään toisistaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

20.32 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Todella hyvää keskustelua, ja edustaja Hurulla erittäin hyvä nosto, järkevä nosto. Ei kukaan haluaa marjapaikkojaankaan an-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 133/2022 vp

taa toisille tietoon. Tämä on tärkeä huomio, ja koetetaan järjestää niin, että tämä, ikään kuin salaisuus, hiljainen tieto, säilyy.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.